

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM YAZARLARI iii

ÖN SÖZix

SUNUŞ

KANTÇI DÜŞÜNCEDE MUTLAK VE İZAFİ GAYBIN KONUMLANDIRILIŞI 1

Ahmet Ayhan Çitil

**GENEL İZAFİYET TEORİSİNİN İZİNDE: CASSİNER'İN KANT FELSEFESİ
YORUMU ÜZERİNE** 7

Baha Zafer

**KANT EPİSTEMOLOJİSİNDEKİ İMGELEM YORUMUNA DAİR ÇAĞDAŞ
ÖZNE DEĞERLENDİRMELERİ: HEIDEGGER VE DERRİDA PERSPEKTİFİ** 29

Enis Elmas

**BİLME YETİSİNİN SINIRI OLMASI BAKIMINDAN *METAFİZİK*:
ARİSTOTELES VE KANT'TA METAFİZİĞİN BİLİMSELLİĞİ ÜZERİNE** 57

Erman Kar

**EPİSTEMOLOJİNİN İCADI: RORTYCI AYNA METAFORU
PERSPEKTİFİNDEN KANT'IN BİLGİ ANLAYIŞI ÜZERİNE BİR TARTIŞMA**.... 77

Ferdi Selim

**KANT'IN ESTETİĞİNİ EPİSTEMOLOJİSİNDEN AYIRABİLİR MİYİZ?: YETİ
MERKEZLİ BİR SORUŞTURMA** 117

Gamze Keskin

**İPTAL EDİLENİN GERİ DÖNÜŞÜ: "KENDİNDE" LİĞE BUGÜN NEDEN
İHTİYAÇ DUYMALIYIZ?** 131

Gökhan Savaş

KANT'IN BİYOLOJİ FELSEFESİ 149

H. Bülent Gözkân

BİR DEVRİMLER ÇAĞINDA AKLIN DİSİPLİNİ.....	185
Kubilay Hoşgör	
KANT'IN EPİSTEMOLOJİSİNDE İNSANIN BİLGİ(LENİM) SİSTEMİ: İNSAN, NASIL BİLİR?.....	203
Mahmut Meçin	
KURUCULUK VE REGÜLATİFLİK AYRIMINDA MODALİTE KATEGORİSİNİN KONUMU.....	229
Mert Can Yirmibeş	
KANT, DETERMİNİZM BİÇİMLERİ VE COĞRAFYANIN BİR BİLİM OLARAK İNŞASI	251
Mustafa Efe Ateş	
NEGATİF TEOLOJİDEN KRİTİK EPİSTEMOLOJİYE: KANT EPİSTEMOLOJİSİNİN KSENOPHANESÇİ KÖKENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	279
Necip Uyanık	
KANT'IN KRİTİK FELSEFESİNDE HUMECU SKEPTİSİZMİN EPİSTEMİK STATÜSÜ	301
Nurten Öztanrıkulu Özel	
KRİTİKLER ÖNCESİ KANT'TA "SAĞ" VE "SOL" KAVRAMLARI: MUTLAK UZAY, ÖRTÜŞMEYEN GEOMETRİK DENKLER VE İMLEYİCİLER ÜZERİNE	313
Osman Gazi Birgül	
SAF AKLIN ELEŞTİRİSİ'NDE SALAKLIK	337
Sefa Melih Akgün	
EDİTÖRLER HAKKINDA	347

ÖN SÖZ

Immanuel Kant (1724-1804), epistemoloji tarihinin en önemli filozoflarından biridir. Epistemolojik sorularıyla, sınıflandırmalarıyla ve açıklamalarıyla kendisinden sonraki epistemoloji alanında güçlü bir iz bırakmıştır. Onun epistemolojik arayışının merkezinde yer alan sentetik a priori bilginin olanağı, günümüz epistemoloji çalışmalarında hâlen hem a priori argümanların sentetik olabilirliği hem de analitik ve sentetik ayrımının ikna edilebilirliğiyle ilgili birçok epistemolojik tartışmaya neden olmuştur. Nesnelere kendilerinden ziyade onları bilme tarzımızla ilgilenen Kant, nesnelere ilişkin zihinsel temsillerimizin ampirik olmayan kökenleriyle ilgili yürüttüğü transandantal epistemolojisiyle epistemoloji alanında çalışan birçok kişinin ilgisini canlı tutmaya devam etmiştir. Bununla birlikte Kant'ın üzerinde soruşturmayı gerektiren ve bilginin sınırını gösteren fenomen ve numen ayrımı da epistemolojik tartışmalarda yer almayı sürdürmüştür. Bütün bunlar ve daha fazlası, Kant'ın teorik felsefesinin epistemolojik unsurlarıdır. Bu bağlamda özellikle matematik ve fizik olmak üzere bilimin kendine özgü kavrayışında ve nesnelere bilgimizin yapısına uygun olup olmadığıyla ilgili felsefi soruşturmalarda Kant'ın teorik felsefesine başvurarak her gün Kant'a olan borçluluğumuz biraz daha artmıştır. Bu durum, Platon'un Theaetetus ve Menon adlı diyaloglarından beri bilginin gerekçelendirilmiş doğru inançtan daha fazla bir şey olabileceği tartışmalarıyla daha fazla belirginleşmiştir. Felsefe tarihinde üç ögeli tanım olarak bilinen, bilginin gerekçelendirilmiş doğru inanç olması, doğru inancın bilgi olmak için yeterli olmadığı fikrinin kabulüyle yürütülmektedir ve Kant'ın *Saf Aklın Eleştirisi* adlı eserinde (A822/B850) belirttiği şekliyle bir fikre sahip olmak ya da kanaat ile inanç ve bilmenin ayrı şeyler olduğunu; bilmenin hem öznel hem de nesnel bir nitelik taşıdığını ileri sürmesi, Kant'ı bilginin tanımıyla ilgili epistemolojik incelemelerde başvurulan filozoflardan biri hâline getirmiştir. Bu gibi sebep-

lerle bilgiye ilişkin daha birçok soruya önemli katkıların olduğu Kant'ın teorik felsefesi, epistemoloji tarihi açısından ayrı bir yere sahip olmakla birlikte Kant'ın günümüz felsefe dünyası için çağdaş bir filozof gibi incelenmesinin yolunu açmıştır.

Bu kitap, Kant'ın doğumunun 300. yılı olması sebebiyle Türkiye'deki Kant literatürüne katkıda bulunmak üzere derlenmiştir. Eser, Kant'ın epistemolojik düşüncelerinin ve epistemoloji alanına katkılarının titizlikle sunulduğu on altı makaleden oluşmaktadır. Birçok farklı bakış açısıyla ele alınmış olması ve farklı felsefi sorunlarla birlikte düşünülen çalışmaların yer alması, bu kitabı zenginleştirmiştir. Makaleler, yazarların isimlerinin alfabetik sıralaması yapılarak düzenlenmiştir. A. Ayhan Çitil, Baha Zafer, Enis Elmas, Erman Kar, Ferdi Selim, Gamze Keskin, Gökhan Savaş, H. Bülent Gözkân, Kubilay Hoşgör, Mahmut Meçin, Mert Can Yirmibeş, Mustafa Efe Ateş, Necip Uyanık, Nurten Öztanrıkulu Özel, Osman Gazi Birgül, Sefa Melih Akgün'ün değerli katkıları olmasaydı bu kitap hiçbir zaman yayınlanamazdı. Bu sebeple bütün yazarlara sonsuz teşekkür ederiz. Bununla birlikte 07-08 Mart 2024 tarihlerinde Dicle Üniversitesi Felsefe Bölümü ve Türkiye Kant Topluluğu tarafından birlikte düzenlenen "Doğumunun 300. Yılında Immanuel Kant ve Epistemoloji" başlıklı sempozyum, yazarları bir araya getirdiği için bu kitabın ortaya çıkmasında ayrı bir öneme sahiptir. Bu bakımdan Dicle Üniversitesi Felsefe Bölümü öğretim elemanlarından Seyit Ahmet Atak ve Fatih Kök'e, Dicle Üniversitesi BAP Koordinatörlüğüne, Türkiye Kant Topluluğuna, Diyarbakır Sur Belediyesi Başkanlığına ve Dicle Üniversitesi Felsefe Topluluğuna sempozyuma desteklerinden dolayı şükranlarımızı sunuyoruz. Kitabın yayın aşamasında destekleyici ve heveslendirici tutumlarından ötürü Nobel Akademik Yayıncılığına teşekkür ederiz.

Sıracettin Aslan & Nurten Öztanrıkulu Özel

Diyarbakır/2024